

ЧАСТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЯК РІЗНОВИД ЗОБОВ'ЯЗАНЬ З МНОЖИННІСТЮ ОСІБ

Сучасний цивільний обіг передбачає існування зобов'язань, в яких з однієї та (або) з другої сторони беруть участь одночасно декілька осіб (декілька кредиторів та (або) боржників). Дане положення передбачене у ч. 2 ст. 510 ЦК України, відповідно до якої у зобов'язанні на стороні боржника або кредитора можуть бути одна або одночасно кілька осіб. У такому випадку можна говорити про зобов'язання з множинністю осіб.

І. С. Тимуш визначає зобов'язання з множинністю осіб як зобов'язання, в якому приймає участь не один, а декілька боржників чи (або) кредиторів. Зобов'язання стосується його учасників, а не інших його суб'єктів, що передбачає наявність множинності учасників (на стороні кредитора, боржника чи обох учасників одночасно), не змінює кількості сторін у зобов'язанні та не створює правонаступництва кредитора чи боржника [3, с. 108].

О. І. Чернілевська визначає множинність осіб у зобов'язанні як непостійну кількісну ознаку суб'єктного складу як договірною, та і не договірною зобов'язання, за наявності якої як одна, так і дві сторони зобов'язання можуть бути представлені двома і більше особами та яка зумовлює застосування особливого порядку виконання зобов'язання [6, с. 298].

Зобов'язання з множинністю осіб класифікуються на часткові, солідарні та субсидіарні.

ЦК України закріплює, в основному, часткову множинність. Відповідно до ст. 540 ЦК України, якщо в зобов'язанні беруть участь кілька кредиторів або кілька боржників, кожний із кредиторів має право вимагати виконання, а кожний із боржників повинен виконати обов'язок у рівній частці, якщо інше не встановлено договором або актами цивільного законодавства.

Часткове зобов'язання наділене всіма ознаками множинності осіб, в тому числі й ознакою тісного взаємозв'язку співучасників і вимогою необхідності узгоджувати свої дії. Взаємозв'язок одиничних (самостійних) зобов'язань в межах часткового зобов'язання проявляється у тому, що наслідки недійсності правочину в цілому, поширюються не на одного, а на всіх часткових боржників (кредиторів) [1, с. 70].

Часткові зобов'язання, як і всі зобов'язання з множинністю осіб, поділяються на активні, пасивні та змішані. У частковому активному

зобов'язанні кожен з кредиторів має право вимагати від боржника виконання лише в певній частці, яка є рівною, якщо інше не встановлено договором або актами цивільного законодавства. Як зазначає О. С. Йоффе, кредитор, який одержав належне йому виконання, вибуває із зобов'язання, але воно зберігає силу для решти кредиторів, поки й вони не здійснять належне їм право [4, с. 70-71].

У частковому пасивному зобов'язанні кожен із боржників зобов'язаний здійснити кредиторів виконання лише в певній частці, унаслідок чого боржник, який виконав свій обов'язок, вибуває із зобов'язання, але воно зберігає силу для решти боржників, поки і вони не виконають своїх обов'язків. Після виконання часткового зобов'язання в жодного із боржників не виникає права регресу до інших, оскільки боржники виконують зобов'язання лише в розмірі своєї частки.

У змішаному частковому зобов'язанні кожен з кредиторів може вимагати виконання в певній частці від кожного з боржників, а кожен із боржників повинен виконати зобов'язання в розмірі належної йому частки.

У частковому зобов'язанні боржники не відповідають один за одного, а кредитор не може отримати від боржників виконання у розмірі більшому ніж його частка. Так, Л. Ж. Морандьєр зазначає, що вимоги за частковими зобов'язаннями є настільки одна від одної незалежними, що у разі неплатоспроможності одного з боржників кредитор не може стягнути з інших те, що він не отримав від неплатоспроможного боржника [2, с. 631].

Часткове зобов'язання припиняється після його повного виконання останнім із боржників та отриманням належного виконання останнім із кредиторів.

Часткові зобов'язання, не залежно від того, на чий стороні виникла множинність осіб, може бути припинено й в інший спосіб, ніж виконання, наприклад, переданням відступного, зарахуванням зустрічних однорідних вимог, прощенням боргу тощо.

Припинення зобов'язання між кредитором та одним з часткових боржників або ж одним з часткових кредиторів та боржником можливе в межах частки такого боржника або кредитора. Наприклад, кредитор має право здійснити прощення боргу одному з часткових боржників, водночас як інший боржник буде й надалі зобов'язаним у межах своєї частки [5, с. 43].

Варто зазначити, що часткове зобов'язання має спільну для всіх учасників підставу виникнення, але йому властива також незалежність прав і обов'язків боржників і кредиторів.

Література

1. Ермолаев С.Н. Множественность лиц в гражданском праве: дис. ... канд. юрид. наук. / С. Н. Ермолаев. – Краснодар, 2014. – 186 с.
2. Жюллио де ла Морандьєр Л. Гражданское право Франции: в 3 т. /

Жюллио де ла Морандьер Л.; пер. и вступ. ст.: Флейшиц Е. А. – М.: Иностран. лит., 1960. – Т. 2. – 1960. – 728 с.

3. Игнатенко В.Н. К вопросу о множественности лиц в обязательствах из односторонних правомерных действий / В. Н. Игнатенко [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/7779>

4. Иоффе О.С. Обязательственное право / О. С. Иоффе. – М., 1975. – 880 с.

5. Трут Д.В. Цивільно-правові зобов'язання з множинністю осіб / Д. В. Трут: дис. ... канд. юрид. наук. – К., 2014. – 242 с.

6. Чернілевська О.І. Поняття та ознаки множинності осіб у цивільних зобов'язаннях / О. І. Чернілевська // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. – 2013. – Вип. 21. – Ч. II. – Т. 1. – С. 296-299.

УДК 347.63; 340.1; 34.03 (043.2)

Солоніна С. О., студентка,
ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж», м. Київ, Україна
Науковий керівник: Мельник Я. Я., к.ю.н.

ДО ПИТАННЯ ДЕФЕКТНОСТІ ОЗНАК «BITCOIN» ЯК ПЛАТІЖНОГО ЗАСОБУ В ЦИВІЛЬНОМУ ОБОРОТІ В УКРАЇНІ

Система об'єктів цивільних прав займає фундаментальне положення не тільки серед елементів цивільних правовідносин, але й посеред цивільного обороту. Постійний розвиток економічних відносин, вдосконалення системи цивільно-правових розрахунків відображають динаміку позитивного права, вказують на потребу постійної доктринальної розробки тих чи інших інститутів. Інститут грошей, а зокрема й електронних грошей чи то його видового розмаїття, як об'єктів цивільних прав – не є виключенням. Тому поява в цивільному обороті специфічної розрахункової одиниці між суб'єктами цивільно-правових відносин «bitcoin» зумовлює проблему не тільки практичного але й теоретичного характеру. Адже питання стосується численних законодавчих прогалин в ідентифікації як повноцінного та належного об'єкту цивільних прав, а відтак питання потребує з'ясування насамперед на рівні його ознак, відстеження їх дефектності.

Так, теоретична конструкція «грошової одиниці» стосується формули «грошові засоби – право вимоги – зобов'язальне право – річ – речове право» [1, с. 296].

Відповідно до ст. 32 Закону України «Про Національний банк України» грошовою одиницею України є гривня, що дорівнює 100 копійкам. В нормі наголошується, що випуск та обіг на території України інших грошових одиниць і використання грошових сурогатів як засобу платежу забороняються. А офіційне співвідношення між гривнею та